

საქართველოს

იმისთანა წმინდა საცმეში, ბოგობიც ბეჭდუბი სიფყავა, ფყილებით და ჭებობით ბუბთის გაცანა ყულა უკადრისბაჭე უსაბაგლესია.

დაარსებულია
1918 წელს.

შაბათი, 19 მაისი, 2012 წელი.

№94 (6970)

რესპუბლიკა

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@mail.ru და sakresp@wanex.ge

ვებ გვერდი: www.open.ge

ფასი 50 თეთრი.

ილიას ღრუბრით ილიას წინააღმდეგ,

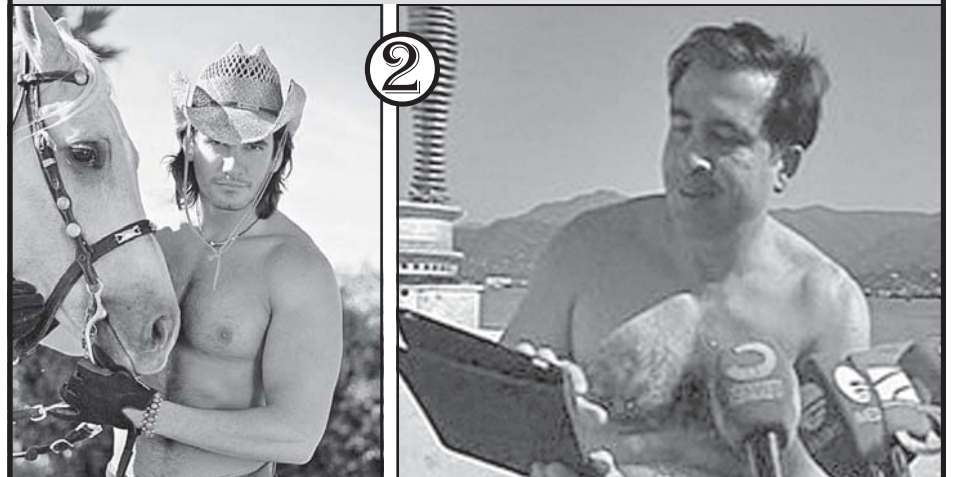
ანუ ლიბერტარიანული
ექსპერიმენტი ③

„სამი ღვთაებრივი სა-
უნჯე დაგვრჩა ჩვენ მა-
მა-პაპათაგან: მამული, ენა
და სარწმუნოება. თუ ამა-
თაც არ გუბატრონეთ, რა
კაცები ვიქნებით, რა პა-
სუხს გავცემთ შთამომავ-
ლობას?!“

ილია ჭაჭავაძე

მარიო ჩიმაროს მზის ჩასვენება საქართველოში,

ანუ გელსიკრილის მეფე მოკვდა,
გელსიკრილის მეფეს გაუპარჯოს!

რუსეთი „საქართველოს რკინიგზის“ აქციებს ხელიდან არაფრით არ გაუშვებს!

⑨

გაუკუღმართება და უზნეობა

„მამათმავლები, რაც კი
შესაძლებლობა აქვთ, ერ-
თმანეთს მაღალი საფეხუ-
რებისკენ ექაჩებიან. თუ
რომელიმე მათგანი რო-
მელიმე დაწესებულებაში
მოიკიდებს ფეხს, სულ მა-
ლე იქ სხვა მისნაირებიც
გამოჩნდებიან, დროთა
განმავლობაში კი მთელი
ძალაუფლება მათ ხელში
აღმოჩნდება. ბუნებრივია,
რომ ისინი კორუმპირე-
ბულები და არაპატრიო-
ტები არიან.“

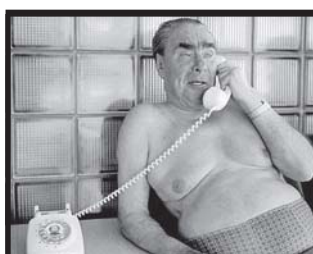

⑤

ამად აღვიბარ,
ამად მოველ
ზალესტინაში...

⑥

პოლიტიკური
„მოკაიფე“ ბებრები ⑪

**მარიო ჩიმბაროს ვზის
ჩასვენება საქართველოში,**

2

© ისევ რუსთაველის ნაპვალეზა

ბასშილი საუკუნის სამოციანი წლების ლიტერატურულ მოვლენად იქცა ირაკლი აბაშიძის პოეტური კრებულის, „რუსთაველის ნაპვალეზაზე“ გამოცემა. ორ ნაწილად ჩაფიქრებულ წიგნს ამშვენებს იერუსალიმის ექსპედიციის შთაბეჭდილებებით შექმნილი ციკლი „პალესტინა, პალესტინა“, რომელსაც 1966 წელს რუსთაველის პრემია მიენიჭა.

ირაკლი აბაშიძე წლების მანძილზე თავმჯდომარეობდა „ვეფხისტყაოსნის“ აკადემიური ტექსტის დამდგენ კომისიას. პოეტი რუდუნებით დასტურიალდებდა თავს დიდი წინაპრის გენიალურ თხზულებას, პოემის ავტორის ბურუსით მოცული ცხოვრება კი მასში კვლევისა და ძიების ინტერესს აღვივებდა. შემთხვევითი არ არის, რომ ირაკლი აბაშიძე იყო იმ ექსპედიციის სულისჩამდგმელი და უშუალო მონაწილე, ვინც იერუსალიმის ჯვრის მონასტრის კედლებზე შოთა რუსთაველის გამოსახულებას მიავკვლია და ქართველი ხალხის დიდი ხნის ნატვრა ასრულა – პოეტის ცხოვრებით და მოღვაწეობის შესახებ არსებული მწირი ინფორმაცია უნიკალური მასალით გაამდიდრა.

ქართული მწერლობის ისტორიაში ირაკლი აბაშიძე დარჩება როგორც მრჩევივალე ლირიკული ლექსების ავტორი და მშობელი ქვეყნის მოჭირნახულე. პოეტის თანდაყოლილი დიპლომატიური ალღო და მოვლენების სიღრმისეული ხედვის უნარი კრიტიკულ მომენტში ბევრჯერ წასდგომია სასიკეთოდ ჩვენ ქვეყანას. ირაკლი აბაშიძის თაოსნობითა და ხელმძღვანელობით წარმატებით შემდგარი იერუსალიმის სამეცნიერო ექსპედიციის მუშაობა, მრავალ საქმეთა შორის, მაინც გამორჩევი ატანსიმშავია.

იმხანად იერუსალიმში გამგზავრება და ქართველთა ჯვრის მონასტერში მუშაობა ურთულეს, თითქმის დაუძლეველ ამოცანად ითვლებოდა. იყო პერიოდი, როდესაც, მიზეზთა გამო, წინაპართა ძალისხმევით დაარსებულ ტაძარში ქართველებს, არათუ მუშაობა, შესვლაც კი ეკრძალებოდათ. ამიტომ ექსპედიციის მონაწილეთა მიერ წინასწარ დასახულ ვეგზას, პრობლემების სპრე-პულოზურ ანალოგსა თუ თითოეულის ნაბიჯის ზედმიწევნით ზუსტად გააზრებას გადაწყვეტი მიმუშენებლობა ენიჭებოდა. საკითხისადმი ფრთხილი და ფაქიზი მდგომარეობა აუცილებლობას კარგად აცნობიერებდნენ აღიარებული მეცნიერები, ვინც ახლის აღმოჩენის მტკიცე რწმენით დაადგა იერუსალიმის გზას. ექსპედიციის უპრეცედენტო წარმატებას წინ ფართომასშტაბიანი მუშაობა უძღოდა.

ღვარჯლის მცენიერებს: გიორგი წერეთელს, აკაკი შანიძესა და ირაკლი აბაშიძეს ჯვრის სამონასტრო კომპლექსის საცავებში, უპირველეს ყოვლისა, „ვეფხისტყაოსნის“ ავტორისეული ვერსიის აღმოჩენა ჰქონდათ განზრახული. დიდი მცდელობის მიუხედავად, პოემის დედანს მათ ვერ მიაკვლიეს, თუმცა, მონასტრის თაღმჯვემ, ერთ-ერთ კედელზე რუსთაველის ფრესკული გამოსახულება აღმოაჩინეს.

მიუხედავად იმისა რომ, გამოცდილ მკვლევართა მიხედვით მხოლოდ ნაწილობრივ განხორციელდა, საზოგადოების მიერ ექსპედიციის მუშაობა სამართლიანად შეფასდა როგორც ქართული მეცნიერული აზრის გამარჯვება.

წიგნი „პალესტინის დღიური“ ირაკლი აბაშიძემ საინტერესოდ მოგვითხრო ექსპედიციის საქმიანობაზე, იმ სირთულეებზე, უმეღობისა და სიხარულის წუთებზე, ამგვარ აღმოჩენებს მუდამ რომ ახლავს.

მრავალი პუბლიკაცია, ნაშეკდი თუ კინოპროდუქცია, ექსპედიციის წარმატებით დასრულებასა და მიკვლეული მასალების მნიშვნელობაზე მოუთხოვრება საზოგადოებას. მოგვიანებით დაისტამბა ირაკლი აბაშიძის ლექსების კრებულები, რომელსაც პოეტმა „რუსთაველის ნაპვალეზაზე“ უწოდა. კრებულში მესულ ციკლში, სახელწოდებით „პალესტინა, პალესტინა“ ირაკლი აბაშიძის შემოქმედებითი ნიჭი და მასშტაბები განსხვავებული რაკურსით წარმოჩნდა. პოეტი მკითხველის წინაშე წარსდგა როგორც წმინდა მიწაზე, დიდი წინაპრის ნაკვალევზე უფლისა რწმენით გაყოლილი პილიგრიმი, რომლის თითოეული ლექსი ინიციატორ გარკვეულ საფეხურზე მყოფი მორწმუნის ლოცვად აღიქმება, პიროვნებისა, რომელიც ამქვეყნიური

ცოდვებისგან განთავისუფლებას, სულიერ განწმენდასა და ამაღლებას ესწრაფვის, რადგან სწამს, კათარზისის ის ერთადერთი გზაა, რომლითაც ბრძენი წინაპრის ნაბიჯები, საუკუნეების წიაღში ჩამარხული დიდი საიდუმლო შეიკნობა.

ირაკლი აბაშიძის ლექსების ციკლი, იმავდროულად, ეგოს შეყნობისა და სამყაროს პარმონიული წონასწორობის გათავისების, სრულყოფისაკენ სწრაფვის რწმენით არის გატყვებული.

შემთხვევითი არ არის, რომ „პალესტინა, პალესტინა“, ისევე როგორც იერუსალიმის ექსპედიციის წარმატებამ იმხანად დიდი რეზონანსი ჰქოვა. 1956 წლის გამოსვლების სისხლიანი ჩახშობის შემდგომ, როცა მძიმე სულიერი თუ ფიზიკური ტრავმები ჯერ კიდევ არ ჰქონდა მოშუშებული გულგატეხილ ხალხს, ჯერ კიდევ დიდი იყო ტკივილი და იმედგაცრუება, იმხანად უჩვეულოდ მასშტაბურ ეროვნულ აღტყინებას რომ მოჰ

გზნებოდა, მაგრამ ირაკლი აბაშიძის მოგზაურობას უჩვეულოდ დიდი ხიბლი აღმოაჩნდა. იერუსალიმის ჯვრის მონასტრის თაღმჯვემ თითქმის საქართველოს ისტორიის უზარმაზარი პერიოდი გაცოცხლდა და ხელშესახები გახდა. პოეტი მრავალ ქვეყანას ეწვია, ირდი და განვი, ფენჯაბი და ლაჰორი მოინახულა, „მამრიყის გზები კვდა და თელა“ და შოთას აწრდილს კვალდაკვალ სდია მანამ, ვიდრე მთელი არსებით არ შეივრძნო იქ, იერუსალიმში როგორ მეწყდა მერად აღკვეცილი მრძენეკაცის „მშვიდი ნაბიჯი“. პოეტი შეეცადა, დიდი წინაპრის მიერ განვლილი გზის გამეორებას, რათა უშუალოდ შეეგრძნო უკვდავი პოემისა და მისი ავტორის თვალმუდგამი სიმაღლე.

ძნელი წარმოსადგენი არ არის, რას განიცდიდა ირაკლი აბაშიძე იმ წუთებში, როცა საბოლოოდ დარწმუნდა, „ვეფხისტყაოსნის“ ავტორმა ცხოვრების უკანას-

აჩვენა, რომ შემოქმედებითი თავისუფლება პიროვნული ღირსების საქმეა და ნებისმიერ პიროვნებაში, ნებისმიერი წნეხის ქვეშ აღამიანი, თუკი გულწრფელი და მართალია, უპირველეს ყოვლისა, საკუთარ თავთან, დავროვილ სათქმელს გულში ვერ დაიტევს, უსათუოდ გაუჩნდება მოთხოვნილება, სათანადო ფორმა მიანიჭოს და მიმართულება მისცეს საკუთარ ნაფიქრსა და ნააზრევს.

ინგლისური ენის სპეციალისტმა, მთარგმნელმა და პედაგოგმა ნანა ბუხრაძემ ლექსების კრებულის, „პალესტინა, პალესტინა“ სიღრმისეული პლასტები წინა პლანზე წამოსწია და ზედმიწევნით გაითავისა, ვიდრე აღნიშნული ციკლის თარგმნას მოჰკიდებდა ხელს. მრავალწლიანმა გამომცემლობამ კრებულზე მუშაობისას მას კარგი სამსახური გაუწია. ნანა ბუხრაძე დიდი ხანია საზოგადოებას აცნობს ქართული პოეტური სამყარო-

ამად აღვიძარ, ამად მოველ პალესტინაში...

ნანა ბუხრაძის მიერ ინგლისურად თარგმნილი ირაკლი აბაშიძის „პალესტინა, პალესტინა“-ს ბამი

ყვა, პოეტის გულწრფელად ნათქვამი სიტყვა მაღალოდ დაედო ქართველობას.

თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ექსპედიციის თითოეული წევრის დიდი ეროვნული თუ პროფესიული პასუხისმგებლობა, ისევე როგორც ირაკლი აბაშიძის პოეტური სტრუქტურები ხალხს უსამართლობითა და ძალბომბერობით შეგზაულებული თავმოყვარეობის აღდგენაში დაეხმარა და ღირსეული ცხოვრების იმედი ჩაუსახა.

სამოციანი წლების ქართული მწერლობა პატრიოტული სულისკვეთებით განმსჭვალული ლიტერატურის ნაკლებობას სულაც არ განიცდიდა, მაგრამ „პალესტინა, პალესტინა“ სულ სხვა მიზიდულობის ძალა აღმოაჩნდა. ირაკლი აბაშიძის ლექსების ციკლი დახვეწილი ესთეტიზმითა და მაღალი სულიერებით გამოირჩეოდა. განცდის სიმძაფრითა და აზრის გამჭვირვალობით წიგნი გამორჩეულ სიხვსა და ელვანებას მატებდა პოეტის მთელ შემოქმედებას.

უცხო მიწაზე გენიალურ წინაპართან უჩვეულო „შეხვედრამ“ შევირდი შეძრა და ოსტატთან გამასვლის სურვილი გაუღვივა. იერუსალიმის ჯვრის მონასტერში, შვიდასი წლის დავიკანებით „გაგონილმა ხმებმა“ პოეტი შემოქმედებითი ენერგიით აღაცხო და ახალი იდეები შთააგონა. თითოეული ლექსი, სულიერი ამაღლების გზაზე შემდგარი მორწმუნის ღვთაებრივი ნეტარების განცდით არის დაწერილი. დიდი წინაპრის „ხმებით“ ირაკლი აბაშიძე დროთა კავშირის აღდგენასა და თავისი ქვეყნის ისტორიის ერთიანი სურათის წარმოჩენას შეეცადა, რათა გენიალური პოეტის სიცოცხლის უკანასკნელი დღეები კიდევ უფრო ნათლად შეეგრძნო და ეს განცდა მკითხველისთვისაც ეწილადემინა. „პალესტინა, პალესტინა“ აშკარად პოეტური მედიაციის განცდით შეიქმნა:

– „მენ აქ ხარ, (აქ ხარ...) მონასტრის კარებს – (ათასწლის ლოცვებს), (დალადის ქარებს) ძაგდავით, უხმოდ შევახეთ ხელი...“ – მასხავს როგორი აღფრთოვანებით იმეორებდნენ ახალგაზრდები ლექსის სტრიქონებს, მეზიარდ რომ დაისწავლეს და შემთხვევას არ უშვებდნენ ხელიდან, არ დაემოწმებინათ, ანდა: „ვინ იყის, როგორ მელის ვარძი... (რა დიდ ფიქრშია), რა მწველ დარბეა; როგორ აძვერდნენ სამცხის ქედები... (ვინ იყის), როგორ მელის ვარძი! „

არაერთმა პოეტმა და მკვლევარმა მოვლო ქვეყნები „მგონისა და მღვდლის

სადმი თავის უაღრესად ფრთხილ, სათუთ დამოკიდებულებას. მან უკვე გამოცა გალაკტიონ ტაბიძის, ანა კალანდაძის, გიორგი ლეონიძის, ტენენტი გრანელის, ტიციან ტაბიძის, პაოლო იაშვილის ლექსების ინგლისური თარგმანები და დასავლელი მკითხველი ქართული პოეტური აზროვნების ხიბლს აზიანა.

მთარგმნელი პროფესიული სიფრთხილით არჩევს მასალას. იგი შეგნებულად ჰკიდებს ხელს ისეთ ავტორებს, რომელთა შემოქმედებაში ქართული ხალხის ფსიქოსოციალური განწყობა, კულტურული გარემო, დახვეწილი გემოვნება და მაღალი სულიერება, ტრადიციასთან შეგნებული მხატვრული აზროვნების თავისებურება იკვეთება.

ირაკლი აბაშიძის ლექსების ციკლის, „პალესტინა, პალესტინა“ პოეტურ ქსოვილსა და მხატვრულ-ფილოსოფიურ განზოგადების მასშტაბებს მხოლოდ მაშინ აღიქვამს მკითხველი უცხოელი მკითხველი, თუკი დედნის საუკეთესო თვისებები იქნება შენარჩუნებული. ნანა ბუხრაძემ უაღრესად რთული და შრომატევადი სამუშაო გასწია და ბოლომდე მიიყვანა დიდი ხნის წინათ დაწყებული საქმე. მის მიერ შესრულებული ირაკლი აბაშიძის პოემის თარგმანებიდან კარგად ჩანს, თუ როგორ იგრძნო მან უმთავრესი მუხტი, რამაც პოეტს კრებულის შექმნის კენ უზიდა, ისევე როგორც მის მიერ გავლილი გზა, რომელიც დეტალურად გაიზარა. ფართო ეროვნული და ფანტაზია მთარგმნელს იმ ენობრივი და მხატვრული სირთულეების დაძლევაში შეეშველა, ხშირად რომ აფერხებდა უცხო ენაზე ნაწარმოების დედაარსის გახსნას. აღსანიშნავია, რომ ნანა ბუხრაძემ წარმატებით გაართვა თავი ყოველგვარ სიმძლავრეს.

თარგმნის თეორია მრავალ, დღეს კარგად აპრობირებულ მეთოდს იცნობს. ზოგ მათგანს წარმატებით იყენებენ ქართველი სპეციალისტები. არსებითი და მთავარი მაინც ავტორისეულ ჩანაფიქრთან, მის პოეტუკასთან მაქსიმალური მიახლოებაა. დახვეწილმა ლიტერატურულმა გემოვნებამ და პროფესიული ადლოდ ნანა ბუხრაძეს არა მარტო მთლიანი ტექსტის, უმცირესი დეტალების გათვალისწინებისკენაც უზიდა.

მთარგმნელი კარგად იცნობს თანამედროვე ლექსის სტრუქტურას. აბსოლუტური სმენა ეხმარება იოლად მოაწესრიგოს ტექსტის მუსიკალური მხარე და ყოველი ნიუანსის გათვალისწინებით, ქმნის ახალ ტექსტს, რომელიც მაქ-

სიმალურად ახლოს დგას დედანთან. ამიტომ ინგლისურენოვანი მკითხველი ბუნებრივად აღიქვამს, ხშირ შემთხვევაში კი ვერ გრძნობს, რომ უცხო ენაზე შექმნილ ნაწარმოებს ეცნობა. ნანა ბუხრაძის თვითმიზანს არ წარმოადგენს ინგლისურენოვან ველში პოეტური სახეების იმგვარი ანალოგების მოპოვება, ლექსის გაგებას ზედმიწევნით რომ გააადვილებს. მისთვის მთავარია ავტორისეული სტილის შენარჩუნება, რათა ნაწარმოები მკითხველისთვის რაც შეიძლება საინტერესო გახადოს.

ირაკლი აბაშიძის ლექსების თარგმანში სრულად არის გადმოცემული ორიგინალის სისავსე და მთლიანობა, რაც ორი ენის ბუნების სრულყოფილი წარმოდგენა და მხატვრული სიტყვისადმი შემოქმედებითი მიდგომის გარეშე არა თუ რთული, შეუძლებელია.

„პალესტინა, პალესტინა“ ორენოვანი კრებულის მკითხველს კიდევ ერთხელ მიეცა საშუალება, გაცნობოდა ნანა ბუხრაძის მრავალწინააღმდეგობრივ მთარგმნელობით მოღვაწეობას. უცხოელი მკითხველისთვის იოლი არ არის თანამედროვე პოეტის დიდ წინაპართან „შეხვედრისა“ და მისი „ხმების“ პოეტურ სტრუქტურულ ტრანსფორმირების ლიტერატურულ ფაქტთან ზიარება. თუმცა, ყველასათვის გასაგებია ის ემოცია და აღამიანური განცდა, რასაც თითოეული ჩვენგანში, განუჩრეგლად ეროვნებისა თუ კონფესიური კუთვნილებისა, მამული, ენა და სარწმუნოება აღძრავს.

მთარგმნელმა არც ლექსების ქვეტექსტები დატოვა უყურადღებოდ. თითოეულის არსის განცდითა და ფართო თვალსაწიერით მან ინგლისურ ვერსიას დედნისეული სიღრმე შეენარჩუნა.

ირაკლი აბაშიძის შემოქმედებითი სიმწიფე და განსხვავებული პოეტური ხელწერა ციკლში „პალესტინა, პალესტინა“ რელიეფურად გამოიკვეთა. კრებულის ერთ-ერთ საუკეთესო ლექსში, „ხმა კატამონთან“ ქართველი ხალხის მშობლიური ენისადმი მოწიწება, სიყვარული და სათუთ დამოკიდებულება გამჟღავნდა. ეს ლექსი ხალხში წიგნის გამოცემისთანავე ელვის სისწრაფით გავრცელდა. მან სულიერი განახლებისა და ამაღლების მიზანი მისცა ქართველობას: „-ო, ენაე ჩემო, / დედაო ენაე, / შენ ჩემო ნიჭო, სრმოლავ და ფრენავ, / შენ, ჩვენი სუთქვის დილო ალაბო, / შენ, ჭირთა ჩვენი ეტკილო მაღამო, / შენ, კირო ჩვენი ეკათა და კირთა, / შენ ერთი შემრჩი სამარის პირთან“.

ამ ნიშანმა, ირაკლი აბაშიძის პოეტურ სტრუქტურებში ჩადებულმა ეროვნულმა მუხტმა სამოცდაათიან წლებში ერთბაშად იფეთქა და მშობლიური ენის დასაცავად ათასობით აღამიანი, დიდი თუ პატარა, ქუჩაში გაიყვანა, რათა ქვეყნისთვის სამტოთა ხელისუფლების მზაკვრული განზრახვა, უპირველესი კანონიდან, კონსტიტუციიდან სახელმწიფო ენის სტატუსის გაქრობის საფრთხე აერიდებინა.

ნანა ბუხრაძემ მთარგმნელისა და მოქალაქის პოზიციებიდან გაიზარა და შეივრძნო ირაკლი აბაშიძის პოემის ძალა და მნიშვნელობა. მან შეისწავლა და გააანალიზა „ვეფხისტყაოსნისა“ და მისი ავტორის ირგვლივ წლობით დაგროვილი პრობლემები. „პალესტინა, პალესტინა“ ინგლისურ ენაზე ამეტიველების აუცილებლობა მთარგმნელში კარგა ხანს მწიფდებოდა. სასიამოვნოა, რომ ნანა ბუხრაძე ამჟამადაც პოემისადმი დიდი სიყვარულითა და მოწიწებით გამსჭვალული, ნიჭიერად შესრულებული თარგმანით წარდგა მკითხველი საზოგადოების წინაშე. მან მნიშვნელოვანი ეროვნული საქმე იტვირთა, რასაც ეტაპობრივად წარმატებით აღგამს თავს.

მთარგმნელი ახალი შემართებითა და ერთუზიანობით განაგრძობს მუშაობას ირაკლი აბაშიძის ლექსებზე, რომლებიც „პალესტინა, პალესტინა“-თან ერთად, მის კარგა ხნის ჩანაფიქრს, ქართული პოემის გრძელ ინგლისურენოვან ანთოლოგიას უცოლობლად დაამშვენებს.

ქათიშვან ტომარაძე

სამაროველს რისკვლია

© „სიჭაბუკი და ლამსი ერთია“

„რომ ჩემთან ყოფნის ფასი იცოდე...“

დაიბადა 1986 წლის 29 ივნისს თბილისში. დაამთავრა საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი – ჯიბა...მე იგი ჟურნალ „ხელეულის“ მიერ გამოცხადებული რევაზ ინანიშვილის კონკურსის გამარჯვებულია დაჯილდოებაზე გავიცანი. ფოტოებს იღებდა, და პირველი პრემიის ლაურეატის ირმა გოდერძიშვილის დაია აღმოჩნდა... მერე მისი ლექსების წაკითხვის ბედნიერებაც მსგავსა წილად...

უშუალობა, გულწრფელობა, მძაფრი ემოცია...ეს არის ის, რაც დღევანდელ ახალგაზრდებში დიკარგა. ზოგი სიტყვით თამაშში გაიტაცა, ზოგი სიასლის შემოტანამ ანდა უსაგნო ფილოსოფიურობამ...მაგრამ ამ ე.წ. ხელოვნური ძიებების დროს დაკარგეს უმთავრესი – განცდა!

და როგორ გამოსარდა, რომ მირანდას ლექსებში სწორედ ეს ვიპოვე – საოცარი განცდა სიკვდილ-სიცოცხლისა! „სიკვდილი კი არა მკლავს, – მეფერება!“ – წერს მირანდა და დანარჩენი თქვენ თვითონ წაიკითხეთ, თუ რას აძიებთ პოეტი, როცა ცა წაართვეს გასაფრენი...

თამარ შამუგიაშვილი

მირანდა გოდერძიშვილი

მე შენ მიყვარხარ, – სწორედ ამიტომ ვგრძნობ, რომ არსებობ მთების გადაღმა; სული ზეცაზე მაღლა ავიდა, – რომ დავინახოს ახლა სადა ხარ....

მე შენ მიყვარხარ – ვიცი, ეს განცდა ბოლოს ჩემამდე მაინც მოგიყვანს, მინდა ყოველგვარ საზღვარს გადავცდე, რომ „ათას ერთი ღამე“ მოგიყვე...

შენით ვსუნთქავ და შენით ვსასვებო, ცრემლს გასაშრობად მზის სხივზე ვკიდებ, მე შენ მიყვარხარ – რადგან არსებობ; რადგან არსებობ – გიპოვნი კიდევ....

ველარც ავაგებ და ვერც დაგიტევ, ახლა ჩემი თავიც მეგვერება, სიკვდილი ისე ფრთხილად მიტევს, თითქოს კი არა მკლავს, – მეფერება....

ველარ მიპოვინა ჩემი სახე, – ან ამდენ ნიღბებში რას იპოვი (?) თვალებს შეგნებულად აღარ ვახეღ, რადგან ცა წამართვეს გასაფრენი....

რადგან ცა წამართვეს გასაფრენი, მიჯობს, დედამიწა გავიცაო, მაგრამ აღარ მინდა არაფერი, მინდა ყველაფრისგან დავიცალო....

დედი, ვიცი, ახლა გძინავს – დარდიანს და სიზმრიანს, მე კი მინდა, როცა გცივა – გადავისხა სისხლიდან მზე, ღიმილი, ცისარტყელა – შენიდან რომ მაწვივ, შენ რომ მყავხარ – ისე მცხელა, ნეტავ, რა გამაცვიფს!...

მინდა ახლა შენთან ვიყო, შევეხიზნო სიზმრის ტყეს, დედი! შენი დღე დაიწყო, შენი დაბადების დღე....

შენ კი... ისე ტკბილად გძინავს, (რა გაჩუქო? – არ ვიცი), ჩამოგაზნევ ვარსკვლავთა მძივს – დაბადების დამისთვის...

ცხოვრების მატარებელი მიდის, თან თითო მგზავრი აკლდება გზებზე, სიცოცხლე არის ლამაზი მითი, სულ გადარჩენის მიზეზს რომ ეძებს...

გაჩერება უკვე მეხუთე, ვიღაც ამოდის და ვიღაც ჩადის, წარმოვიდგინე, რომ ჩამეხუტე, მაგრამ მგზავრებში შენ სულ არ ჩანდი...

მატარებელი კი ჩქარა მიდის, ითვლის წამებს და ითვლის საათებს, დღეს ენაცვლება ყოველთვის მინდი, ის რაც იწყება – უნდა დამთავრდეს!...

მეც მატარებლის მგზავრი ვარ ერთი, სულ ჩასვლა მინდა, და თან ვერც ვმედავ,

ამ მატარებლის მძღოლია ღმერთი, და რამდენ ხანში ჩამომსვამს ნეტავ (!?)....

ვიყოფთ სიცოცხლეს, სულ რომ გვყოფნის ვიყოფთ სარეცელს, დარდს თუ სინათლეს, პარადოქსია – მაგრამ გაყოფით – უფრო ვმრავლდებით, უფრო ვიმატებთ..

მოდი, გემერო, სხეული გამიცვალე...

მოდი, გემერო! სხეული გამიცვალე, ვიცი, ჩემზე მეტად ცხოვრება შენ გზია, სული დარდისაგან დამიცვალე, სანამ სულ შევმლიღვარ....

მოდი, გთხოვ! გაჩუქებ ჩემს სხეულს, გემერო, ცოდოა საფლავის მიწა რომ აყარონ, სულს ძლიერ მოუნდა სიკვდილებს ეფეროს, შენ კი, – ჩემზე მეტად გიყვარს ეს სამყარო...

კეთილ მოხუცო! – შენ მაინც მიშველე! სხეული წაართვი სიკვდილის განაჩენს, რადგან ტკივილების ქვეშ ისე მიშენენ, რომ თვითმკვლელობითაც ძნელია გადავრჩე....

ველარ დავაღწიე ღებრესიას სული ველარაფერს მეფაფრე, შენი თვალების ეკლესია მითხარ, ასე რატომ შემეყვარე...

ვერ გაუგე ამ ცხოვრებას – კვაზიმოდორ კუზინის, აგერ რომ მის ანგელოზიც – აქილევის ქუსლი აქვს....

მეუბნებოდი, რომ მალმერთებ, გიჟდები ჩემზე, მეც დაგიტყრე, – ამ სიტყვების თქვი, ვის არ სჯერა, სიყვარულისგან უფროდ ფრენა მიწაზე შევძელ, შევძელ ზეცაში ოქროს თევზის – მთვარის დაჭერა....

დღეს დამრუნება არის გვიანი, თუმც ისევ შენი თვალეებით ვთვები, ვხედავ სიკვდილი ჩემ წინ ფრიალებს, – როგორც ქალღმერთის გაშლილი თმები....

მზე სხივთა ფუნჯით ზეცას ხატავს და... მერე ცაშივე ტოვებს სიცოცხლეს, მინდა უჩემოდ იყო ხანდახან, რომ ჩემთან ყოფნის ფასი იცოდე....

მინდა სახლი, – სახლი მინდა ცაზე ლურჯი, ოცნებები ფანჯრებზე რომ ეღებოდეს... წყალი მინდა წვეთ-წვეთობით შენი მუჭის... სხეულზე რომ კონცა-კონცად მეღვრებოდეს....

© აპაღია

„უტკბესი შენ ხარ, ენავ დედაო...“

შს შეხვედრა დიდი ხანია გამართავს „მოთხოვდა“, იმდენად აშკარა იყო იმისი სარგებლობა. აგერ, შედგა და გამოჩნდა კიდევაც, როგორც კიდევ ერთი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნულ აკადემიაში შემდგარი საგულისყურო ღონისძიება. აკადემიის ენის, ლიტერატურისა და ხელოვნების განყოფილების სახელითა და ინიციატივით (განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, აკადემიის წევრი გუჩა კვარაცხელია) წამყვანი მედიასამუღლებების ხელმძღვანელები და ჟურნალისტები მიიწვიეს დიპლომატიის თემაზე: ქართული ენა და თანამედროვე მასმედია.

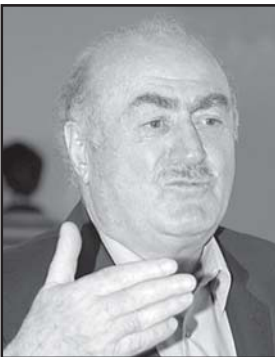
შეკრების გახსნისას ქალბატონმა გუჩამ ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ ეს პირველი შემთხვევაა აკადემიაში ენათმეცნიერთა და ჟურნალისტთა ასეთი შეხვედრისა. ტელეკრანზმზე და პრესაშიც, დასანანად, ქართული ენა ხშირად მახინჯდება, მაგრამ ჩვენ იმას კი არ ვაპირებთ, რომ ტუქსა და ჭკუის სწავლება დავეწყეთ ჟურნალისტებს, არამედ მათთან თანამშრომლობისკენ ვისწრაფებით. ასეთი შეხვედრები რეგულარულად უნდა მოეწყოს, რომ შეთანხმებამდე, საერთო ენის მონახვამდე მივიდეთ, ჟურნალისტები ჩვენთან კონტაქტებით დავაინტერესოთ ქართული სწორმეტყველების, მართლწერის გასაუმჯობესებლად.

სალიტერატურო ენის საყრდენი, მწერლობასთან ერთად, მასმედიის ენაც ვახლავთ და ამიტომაც გვმართებს სიფრთხილე მეჭდურნი თუ ელექტრონული მედიის წარმომადგენლებთან ურთიერთობაში.

აკადემიის წევრმა მზექალა შანიძემ ილაპარაკა თანამედროვე ქართულზე ინგლისური ენის გავლენის შესახებ, – როგორც მეჭდურნი, ისე ელექტრონულ ქართულზე. ინგლისურმა თითქოს ჩაანაცვლა სამჭოურ ხანაში რუსული ენის ათწლეულობითი გავლენა და ეს, არცთუ იშვიათად, მშობლიური ენის დამახინჯებას იწვევს როგორც თარგმანში, ისე ზეპირმეტყველებაში; ასეთ გავლენას ჯეროვანი წინააღმდეგობა უნდა გავუწიოთ.

ქალბატონ მზექალას გამოსვლის ერთგვარ გამოძახილად წარმოჩნდა ენათმეცნიერ ლევან ღვინჯიას მოხმობილი მაგალითი: იმას, რასაც ჩვენ კომპიუტერს ვეძახით (ინგლისური სიტყვა), ფრანგებმა შეარქვეს „ორდინატორ“ – საკუთარ ენაზე მოაქმენეს შესატყვისი; და კიდევ, კომპიუტერში, მობილურის მენიუში დასახელებები რომ სულ ინგლისურად, გერმანულად წერია, რა იქნება, რომ ქართულით შეიცვალოს. ბატონმა ლევანმა ილაპარაკა ჩვენი რეკლამის ენის თაობაზე.

© ხალოვანი

აპირებს ამ დღის აღნიშვნას და რა შემოქმედებითი გეგმები აქვს, ამ საკითხებზე „მედიაში“ ჰქონდა კამათი.

აღსანიშნავია, რომ ჭკუასელი იმ ხელოვანთა რიცხვს მიეკუთვნება, რომლებიც მიუხედავად პოლიტიკური სიმპათიებისა თუ ანტიპათიებისა, მედიასთან პოლიტიკაზე საუბარს ყოველთვის თავს არიდებენ.

– დაბადების დღის აღნიშვნის განწყობა და სურვილი საერთოდ არ მაქვს. უარი ვთქვი ყველანაირ საზეიმო ღონისძიებაზე, რადგან არ შემიძლია ვიზიტი, როცა რამდენიმე დღის წინათ თბილისში ჩემს გვერდით ამდენი ადამიანი დაიღუპა. წყალდიდობის შედეგად დაღუპულებს გულისხმობ. ახლა ამის დრო არ არის. თანაც სამგრძნოთში გასტროლებზე მივმგზავრები. ანსამბლი დღეს წავა, მე – ხვალ.

– შემოქმედებითი საქმიანობაში რა სიახლე გაქვთ?

– გეგმები ბევრი გვაქვს, მაგრამ პრობლემათა ბევრი ვაწყდებით. რადგან პატარა და დარბილი ქვეყნის წარმომადგენლე-

გაზეთ „ლელოს“ მთავარმა რედაქტორმა თენგიზ გაჩეჩილაძემ სპორტული ნეოლოგიზმების მავალითები მოიყვანა და ქართული სპორტული მეტყველების დახვეწის საჭიროებაზე გაამახვილა ყურადღება.

ჟურნალისტმა გურამ გოგიაშვილმა (გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“) სინანული გამოთქვა, რომ აღარ მუშაობს სახელმწიფო დონეზე ენის ნორმების დამდგენი და დამცველი კომისია და აღარ გვაქვს ენის პალატა. – კარგი იქნება, თუ ხელოსნულად გამოიხატოს სახსრებს მათ აღსადგენად, დასძინა ბატონმა გურამმა.

– ტელეეკრანიდან რომ აგრე ხშირად გვესმის დამახინჯებული ქართული, ეს იმაზე მიგვანიშნებს, რომ მიკროფონთან ყველა არ უნდა მიუშვას და ეთერშიც ყველა არ უნდა გამოუშვას, – მახვილგონიერულად შენიშნა დოქტორ მონავამ (ტელეკომპანია „მეორე არხი“).

პროფესორმა თამარ ვაშაკიძემ წარმოადგინა ენათმეცნიერების ინსტიტუტის გამოცემული ორნაწილიანი „ჟურნალისტის ორთოგრაფიულ-სტილისტიკური ლექსიკონი“; ამავე ინსტიტუტმა გამოუშვა „ქართული ენის პარონიმთა ლექსიკონი“ და ერთობ მნიშვნელოვანი ვრცელი „სასკოლო ორთოგრაფიული ლექსიკონი“; ქალბატონმა თამარმა დამსწრეთ შეახსენა, რომ რადიოთი „ერთი“ ყოველკვირეულად, ოთხშაბათობით, 12 საათსა და 10 წუთზე გადის ენის სიწმინდისადმი მიძღვნილი გადაცემა.

დიპლომის ფორმით გამოთქმულ მოსაზრებებში აღინიშნა, რომ ტელეეკრანი გამოცემით უფრო ამახინჯებს ქართულს, ვიდრე პრესა – იქ ლაპარაკია და „მიფუჩეზე“ ხერხდება, პრესა კი ნამეჭდია და რჩება. პრესის ჟურნალისტები ტელევიზიის ჟურნალისტებზე უფრო კვალიფიციურად წარმოჩნდებიან.

კარგი იქნება, თუ ენათმეცნიერების ინსტიტუტში, სახელდობრ, მეტყველების კულტურის განყოფილებაში, გაიხსნება ცხელი ხაზი, რომლითაც გაჩნდება სასარგებლო რჩევების მოსმენის, კონსულტაციების მიღების საშუალება.

უმაღლეს სასწავლებლებში მეტი ყურადღება უნდა დაეთმოს ჟურნალისტთა ახალგაზრდა კადრების მომზადებასა და არსებული კადრების გადამზადებას; და კიდევ, აკადემიისა და იმისი ენის, ლიტერატურისა და ხელოვნების განყოფილების ეს კარგი წამოწყება არ უნდა გაჩერდეს, არ უნდა გაიყინოს და უფრო სივრცულად, უფრო მასშტაბურად უნდა გაგრძელდეს.

თამაზ მანოილაძე

ჯემალ ჭკუასელი და აბაღიას დღის აღნიშვნის განწყობა და სურვილი არ აქვს

დღეს ანსამბლ

„ერისიონის“ ხელმძღვანელს ჯემალ ჭკუასელს 77 წელი შეუსრულდა. როგორ

აპირებს ამ დღის აღნიშვნას და რა შემოქმედებითი გეგმები აქვს, ამ საკითხებზე „მედიაში“ ჰქონდა კამათი.

აღსანიშნავია, რომ ჭკუასელი იმ ხელოვანთა რიცხვს მიეკუთვნება, რომლებიც მიუხედავად პოლიტიკური სიმპათიებისა თუ ანტიპათიებისა, მედიასთან პოლიტიკაზე საუბარს ყოველთვის თავს არიდებენ.

– დაბადების დღის აღნიშვნის განწყობა და სურვილი საერთოდ არ მაქვს. უარი ვთქვი ყველანაირ საზეიმო ღონისძიებაზე, რადგან არ შემიძლია ვიზიტი, როცა რამდენიმე დღის წინათ თბილისში ჩემს გვერდით ამდენი ადამიანი დაიღუპა. წყალდიდობის შედეგად დაღუპულებს გულისხმობ. ახლა ამის დრო არ არის. თანაც სამგრძნოთში გასტროლებზე მივმგზავრები. ანსამბლი დღეს წავა, მე – ხვალ.

– შემოქმედებითი საქმიანობაში რა სიახლე გაქვთ?

– გეგმები ბევრი გვაქვს, მაგრამ პრობლემათა ბევრი ვაწყდებით. რადგან პატარა და დარბილი ქვეყნის წარმომადგენლე-

ბი ვართ, უცხოელი პროდიუსერები არასათანადოდ გვაფასებენ და ჩვენთვის მიუღებელ პირობებს გვთავაზობენ. გრძელვადიანი კონტრაქტების კატეგორიული წინააღმდეგი ვართ. ასეთი ერთი კონტრაქტი უკვე გვქონდა და მწარე გამოცდილება მივიღეთ. ყველამ კარგად იცის, რაც მოხდა. ჩვენი სახსრებით კი, სათანადო ღონის შოუს გავკეთებას ვერ ვახერხებთ. უცხოელ მაყურებელს კარგ ხელოვნებასთან ერთად, კარგი შოუს სჭირდება, ასეთი შოუსთვის კი, კარგი განათება, ხარისხიანი აპარატურა და უამრავი სხვა ტექნიკური დეტალია საჭირო, რაც დიდ თანხებთანაა დაკავშირებული.

– ბატონო ჯემალ, ვიცი, პოლიტიკაზე საუბარს თავს არიდებთ, მაგრამ მაინც უნდა გკითხოთ: შემოქმედებითი ინტელიგენციის ნაწილი დღეს ზიძინა ივანიშვილს უჭერს მხარს და მის გვერდით დგას, თქვენც ხომ არ ხართ მათ რიგებში?

– მე მხარს ვუჭერ ყველა კეთილ საქმეს, ზიძინა ივანიშვილს კი ბევრი კეთილი საქმე აქვს გაკეთებული. პირადად მეც, ძალიან მეხმარებოდა მთელი ამ ხნის განმავლობაში. ეს არის ჩემი შეხედულება მასზე, როგორც პიროვნებაზე. რაც შეეხება პოლიტიკას, ვის დაუჭერ მხარს და ვის – არა, ამაზე საუბარი არ მიყვარს. ჯობს, ეს თემა აღარ გავაგრძელო.

რას წერენ, რას ამბობენ ჩვენზე

უკრაინის პოლიტიკაში მრავალგზისი ცვლილებებისა და ევროპის მომავალზე პროგნოზის შემდეგ ანალიზს გაუქმებთ პოლიტიკურ სიტუაციას საპარტეზლოში. ვიღაც გადავიდეთ ასეთ ანალიზზე, საჭიროა მოკლედ განვიხილოთ რეგიონში არსებული მდგომარეობა.

2004-დან 2011 წლამდე უკრაინა და საპარტეზლო განვლილ თანატრავში, სადაც დასავლეთი და რუსეთი ცდილობდნენ კალაშნიკის შედეგად ამ „პოლიტიკურ-გადასაწყვეტელ“ შედეგს სიტუაცია და პოლიტიკური რეალობა ამ ძველადგონი. რუსეთმა მოახდინა არსებულ მდგომარეობას ორი სხვადასხვა სტრატეგიის დახმარებით, რომლებიც წარმოადგენდა განსხვავებულ კლასიკურ საგეგმარო სტრატეგიას. იმისთვის, რომ შეეძლო ნათესი ესკალაცია, კრემლს სჭირდებოდა ორი სპეციფიკური პირობა. პირველი პირობა – უკრაინის მთავრობის პოლიტიკური ნების შეცვლა, რაც მოხდა კიდეც ნათესი უფლებები პრორუსულად განწყობილი უკრაინული პოლიტიკური კლასის მოსვლით.

მეორე პირობა, რომლის დროსაც შიდაპოლიტიკური მდგომარეობა უკიდურეს შემთხვევაში, შეიძლება შეიქცეოდნენ მთავრობის მიერ ნათესი, იყო საპარტეზლოში ტერიტორიული მითითებების დარღვევა, ვინაიდან ამ შემთხვევაში შეუძლებელია განვითარება უკრაინული პოლიტიკური კლასის მიერ. ეს მეორე პირობა უზრუნველყოფილი იქნა საპარტეზლოში 2008 წლის აპრილისთვის, რის შემდეგაც რუსეთმა თავისი კალსიკური კონცეფციები მოახდინა სიტუაციაზე უკრაინაში.

მოსკოვმა გამოიყენა საპარტეზლოში შიგნით ორი პატარა სპე-

საპარტეზლოს მომავლის თავე პუტინის პირადი გაგონება

პარტისტული რეგიონის არსებობა, რომელთა თვითგამოცხადებული მთავრობები ყოველთვის პრორუსული განწყობილებით იყო (ვინაიდან სწორედ რუსეთმა მოახდინა მათი ფორმირება, შეიქმნა გადარჩევის პირობები რეალური კონფლიქტი თვითნებურად და შემდეგ მოახდინა კიდეც საგზაო მართვის დახმარებით ამ ტერიტორიების ოკუპირება (მხედველობაში ავსტრიაში და სამხრეთი ოსეთი, მიუხედავად მთელი მსოფლიოს მხრიდან პოლიტიკური დაგონებისა).

2008 წლიდან დღემდე ცოტა რამ თუ შეიცვალა რეგიონალური სტატუსი და, მიუხედავად გარეშე, ევროპული მთავრობების განცხადებით, რეალური სიტუაცია და ცალკეული სახელმწიფოების მთავრობათა მოწოდებების, რუსეთი არ ნებადებს საბარო ზომებზე და არ გაუმჯობესებს თავისი პოლიტიკური ოკუპირება ტერიტორიებიდან. ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ, მიუხედავად თითქმის ყოველწლიური პოლიტიკური და კანონიერი მისწრაფებებისა დაიკვან საპარტეზლოში ინტეგრაცია, მხოლოდ ურთიერთობები რუსეთსა და საპარტეზლოს შორის განვირგობავს კიდეც პარტენალური კონფლიქტებით ორი ძველის ლიდერებს შორის, ეს იგი ვლადიმერ პუტინსა და მიხეილ სააკაშვილს შორის.

როგორც გვჩვენებს, სააკაშვილის მმართველობის შესანიშნავი დასაწყისი და მრავალი დამოკრახილი რეფორმების წარმატებული განხორციელებისა, პოზიტივმა ცვლილებებმა დაინიშნა შემთხვევაში 2009 წელს. სააკაშვილის განდგომის მიერ ვა-

დის (უკანასკნელი გასვლის დახლოებასთან ერთად მნიშვნელოვნად გაზარდა ძველადგონი საშინაო პოლიტიკის ხარისხი).

უკანასკნელი ტენდენცია არის ის, რომ სააკაშვილი ცდილობს, არ დაკარგოს კონსენსი და თავიდან აიცილოს პოლიტიკურ სტანდარტული პოლიტიკური კანდიდატის გამოჩენა, იმედად ლოზუნგს: „ეჭვით შეიძლება კოლაპსიონალური ლიგა“. იმ დროს, როდესაც ქართულ პოლიტიკაში რუსეთის ჩარევის რისკი საგზაოში რეალურია, ცხადია, რომ ყველა ოპოზიციური პოლიტიკოსი როდია გზად, შეიძლება ძველის დამოუკიდებლობას. ახას გარდა, საპარტეზლოში პრორუსულად განწყობილი პოლიტიკური კლასი საკმაოდ კარგად არის ცნობილი და დანარჩენი ოპოზიციის დადგენილება კოლაპსიონალური კანდიდატის – სააკაშვილის მიერ.

კარგად, უკანასკნელი თვეების განმავლობაში მიმდინარე მითითებები პრორუსულ ურთიერთობაზე კიდევ უფრო ამყარებდა ოპოზიციურ პარტიებს, რომლებიც აცხადებდნენ, რომ მათ უფრო ვლად სდებდა გზას. სააკაშვილის რიტორიკაც უფრო ანტირუსული ჩანს, ვიდრე იგი იყო ამ რამდენიმე წლის წინათ.

საკაშვილის „ავტორიტარული“ მმართველობა, რომელიც ცდილობს, კონტროლავდნენ იმდროს და ზემოქმედება მოახდინოს ძველის ცხოვრების ნაბიჯებზე უკანად, ევროპული პოლიტიკური ანალიტიკოსების გვირგვინს.

თუ ახლოს გავიხსენებთ ადგილობრივი მმართველი ინფორმაციის საშუალებების საშინაოებას, უამრავ პრობლემას აღმოვაჩენთ. უნდა აღინიშნოს, რომ პოლიტიკური ინფორმაციის ნაგავილი თავისი უფლება უკიდურესად შეზღუდულია, მრავალრიცხოვანი სატელევიზიო არხები და ძირითადი გაზეთები კი, ყოველ შემთხვევაში, ნაწილობრივ კონტროლის ძეგლზე სააკაშვილის მმართველის წარმომადგენელთა მხრიდან.

შესაძლებელია, ყველაზე გვიანვარა ფაქტი არის ის, რომ საპარტეზლოში დღემდე ვერ შეძლო, შეეძინა საპარტეზლოდების სისტემა, რომელიც ძველადგონი კონსტიტუციური კანონიერების გარანტი გახდებოდა. გარდა, სიტუაციის გაუმჯობესებისთვის ზოგიერთი პირობა მიღებული იქნა, თუმცა რეალური პოლიტიკური ნება გოლმოდ მიხვდას ვერ ახერხებს.

სამხრეთში, ჩვენ, ევროპელს ჯერ არ შეგვიძლია მოვლენათა ვითარების შეცვლა. ამჟამინდელი გამოპოლიტიკური სიტუაციის გათვალისწინებით, ევროპული არ შეუძლია, გაუწიოს გზა რეალური საპარტეზლოს, როგორც ეს იყო ლიბერისა და ლატვიის შემთხვევასთან დაკავშირებით.

დასასრულ აღვნიშნავთ, რომ პოლიტიკური ანტაგონიზმს საპარტეზლოსა და რუსეთს შორის მიჰყვარს იმდროს, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები დიდხნით დარჩება საპარტეზლოს უპირატეს მოკავშირედ, მაგრამ ძველის დამოკრახიანება შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ შიგნით და, ალბათ, სააკაშვილის მთავრობას არ შეუძლია, თავი გაართვას ამ რთულ ამოცანას.

Occidentale

ოპოზიციური კანდიდატი გიგინა ივანიშვილი პრობლემების წინაშე აღმოჩნდა საპარტეზლოში, სადაც მთავრობამ მას მოქალაქეობა ჩამოართვა და პოლიტიკურ ხარჯვებთან დაკავშირებით მისი მხარდაშეკრების დაკითხვა დაიწყო.

შესაბამისად, ივანიშვილმა და მისმა მხარდამხრებმა გარკვეულ ვაშინგტონში გადაიტანეს. როგორც აშშ-ში გამოქვეყნებული მონაცემები ცხადყოფს, ჯოლო თვეებში ივანიშვილმა ლოგირების კამპანიისთვის, რომელსაც ის ამ შემოღობვაზე, საპარტეზლოში დაგეგმილი გადაწყვეტი პარლამენტის არჩვენების წინ აწარმოებს, ერთ მილიონ დოლარზე მეტი დახარჯა.

ქართული ოპოზიციის ლოგისტური კალის-ხევა ვაშინგტონში მიზანდასახვის იმას, რომ გახდეს ეჭვით იმ დამოკრახილ რეფორმებთან დაკავშირებით, რომელიც მიმდინარეობს საპარტეზლოს პრაქტიკის მიხედვით სააკაშვილის პირობებში, რომელსაც შეეძლო შეტევაზე პარტი ურთიერთობა აქვს. ლოგირება უცხოური ოპოზიციური მოძრაობისთვის უფრო მეტად ატარებულია, და საეჭვოა, ის შესაძლებელი გამდარიყო ივანიშვილის – ინვესტირებისა და ძველმოქმედის – გარეშე, რომელიც ძნელახსნად Forbes 6,4 მილიარდ დოლარად აჯანყდა. ეს იმ ძველის წლიური მთლიანი შიდა პროდუქტის (გშპ) დახლოებით ნახევარია, რომლის ლიდერობისკენაც ის მიიწრაფვის.

საპარტეზლოს მთავრობა აშშ-ში საკუთარ ლოგისტურ კამპანიას აწარმოებს, წარმოადგენს ივანიშვილს რუსეთის გარეგნობაში, რომელიც ცდილობს, უცხოეთში დაგროვილი ძნელადგონი ტენდენციის კონტროლის მოკვებას. სააკაშვილმა გიგინა კავშირები დაამყარა ვაშინგტონთან, რომელსაც 2003 წელს „ვარდების რევოლუციით“ ხელისუფლებაში მოვიდა და დაგეგმავდა განმეორება ის მას შემდეგ, რაც 2008 წელს რუსეთთან სამხრეთ ოსეთის გამო შეტევაზე მოუწია.

„ეს არის გარკვეულ ვაშინგტონის მხრიდან ლეგიტიმაციისთვის“, – მიიჩნია კარნაგის ჯონდონს პროგრამის „რუსეთი და ევროპა“ უფრო მეტადგონი-თანამშრომელს თომას დე ვალს. „გამოდის, რომ ორი საარჩევნო კამპანია წარმოებს – ერთი საპარტეზლოში ქართულებისთვის და მეორე აშშ-ში ვაშინგტონის ლიდერებისთვის“.

ერთ დროს კარნაგის ჯონდონმა, ივანიშვილმა, რომელმაც საკუთარი ძნელადგონი ნაწილი საგეგმარო კავშირის დაშლის შემ-

ქართული ბრძოლა ხელისუფლებისთვის პუტინის პირადი გაგონება

დგა განხორციელებული ინვესტიციების წყალობით დაბარგობა, გარდა საკუთარი კოალიციური მოქმედება, „ქართული ოცნება“ იმ იმედით დააფუძნა, რომ ოპოზიციის პარლამენტის არჩევნებში გაიწვრივება. ანგარიშების თანახმად, მან და მისმა მხარდამხრე მოკავშირეებმა პარტიიდან „თავისუფალი დემოკრატია“, რამდენიმე ამერიკული ლოგისტური კომპანია დაიძირა, რომლებიც დღეს ვაშინგტონში მათ ინტეგრაციას წარმოადგენს.

ივანიშვილის ამერიკული გუნდი გაზეთებში გასაღებს შესანიშნავ მთლიან გვერდებზე აქვეყნებს, ლოგირების ძეგლს უბნებს ადგილის ტრადიციად და გუნდებზე გარდაცხადებულ კონგრესის წარმომადგენლებთან, ცდილობს გზადავსა მიიყვანოს მის სიძველეს. გასულ თვეში წარმომადგენელთა პალატაში დამოკრახი კონგრესმენის ჯიმი მაკდონალდის მიერ წარდგენილი რეფორმული საპარტეზლოსთვის ამერიკული დახმარების შეჩერება იმ შემთხვევაში, თუკი ოპოზიციის არჩევნები იმ იქნება „თავისუფალი, საპარტეზლო და კონგრესი“.

ოპოზიციურმა ტენდენციამ ივანიშვილს მოქალაქეობა გარდაცხადებდა, რამდენ ის საზრუნავით მოქალაქე არის და ორგანი-

ზოქალაქების უფლება მას პრაქტიკულად უნდა მიანიჭოს. მიუხედავად ასევე დასაპითხად გამოცხადებული 100-ზე მეტი ოპოზიციური ლიდერი იმ გამოცხადების ფარგლებში, რომელიც Amnesty International-ის შეფასებით, „პოლიტიკურად მოტივირებულია და მიმართულია ოპოზიციის ანტიპროპაგანდა და პოტენციური მხარდამხრების დაშინებისკენ“.

„ამერიკამ საპარტეზლო უმცროს პარტნიორად აირჩია“, – განაცხადდა ივანიშვილმა, რითაც სწინადა ახლახან Der Spiegel-ის მიცემულ ინტერვიუში თავის ლოგისტურ ინციტირებას. „შეერთებული შტატები დარგვუნებულნი, რომ სააკაშვილი ძნელადგონი რეფორმულ საპარტეზლოს, მაგრამ ეს მხოლოდ ფასადია. მე გინდა ამერიკელებს მისი ნაგავილი სხვა დაეხმაროს“.

ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის კავკასიის ექსპერტს კორი უელსს მიიჩნია, რომ ივანიშვილი ცდილობს, „საპარტეზლოზე ჩვენთან არსებული ნარკოტიკის შეცვლას“, რომელიც ვაშინგტონში მთლიანობაში პოზიტიური რეპუტაციით სარგებლობს.

მაკდონალდის ერთ-ერთი თანამშრომე ანტი-კიბის, რომ კონგრესში წარდგენილი რეფორმული ნაწილობრივ 2008 და 2010 წელს კონგრესმენის საპარტეზლოში ვიზიტის შედეგად. თანადგმა კავშირებში საკუთარი წინადადებას წარდგენისას აღნიშნა, რომ საპარტეზლოში „ახორციელდა პოლიტიკური თავისუფლება და საპარტეზლო კონსტიტუციის პოლიტიკური პარტიებს შორის“.

საკაშვილი და მისი მომხრეები ივანიშვილს რუსეთის მიერ მხარდამხრელ მხარეს უწოდებდნენ, რომელსაც საპარტეზლოს მოქალაქეებში ფართოდ გავრცელებულია არ აქვს. აშშ-ში საპარტეზლოს ელჩმა თმეურ იაკოვავილმა ინტერვიუში განაცხადა, რომ ის არც ივანიშვილს და არც „თავისუფალ დემოკრატებს“ არ მიიჩნევს „დაბრკელებად“ პოლიტიკისთვის, რომელსაც მისი ძველადგონი აწარმოებს ვაშინგტონში.

„ეს თავისუფალი ძნელადგონი – ყველაზე შეუძლია დაიძირა მისი, ვინც უნდა“, – განაცხადა იაკოვავილმა, ივანიშვილის ლეგისტურ კამპანიაზე საუბრისას. „მაგრამ, რომ ვერც მე შევადგინე, ისინი არაფერს აკეთებდნენ, გარდა მოქმედი მთავრობის დამონიშნისა. ჩვენ გვადგენს კონსტიტუციური პროგრამა – საპარტეზლოს ინტეგრაციის დაცვა, მათ კი, რომლებიც ჩანს – მხოლოდ ნაგავილი“.

დენ ებანი

The Washington Times

დადასტოვების ზურგზე

კრემლში განმარტება მიღებულია მომავალში რეგიონის სამიტი: კუბინი დაიღალა ლაგოზისაგან. კრემლში კი ეს მოსწონს.

პარასკევს ამერიკის შეერთებული შტატებში გაიხსნა „დიდი რეიანის“ ქვეყნების ლიდერების სამიტი, რომელზეც პრეზიდენტ პუტინის მონაწილეობაზე უარის თქმასთან გაჩაღებული აურ-ზაურის შემდეგ რუსეთის წარმომადგენს პრემიერ-მინისტრი დიმიტრი მედვედევმა. ის ცხოვრობს პრესტიჟულ „შინდის სახლში“ და მოაწვევს ორმხრივ შეხვედრებს, მათ შორის, ობამასთანაც.

აშშ-ში მთავარი ჩივილები პირველად აღმოჩნდნენ შიგნით რეგიონში – ფარადი მდინე დაიგდნენ

როგორც მოსახლეობის უკანასკნელმა აღწერამ გვიჩვენა, ახალშობილმა აფროამერიკელებმა, ლათინო-ამერიკელებმა, აზიელებმა და იმ ზაგულებმა, რომლებიც შერეული ქორწინების შედეგად დაიბადნენ, თავიანთი რიცხოვნობით გაუსწრეს თეთრ ჩეილებს. ამ დროს დემოგრაფიის აღნიშნავენ ამერიკის შეერთებული შტატებში შობადობის დონის საერთო დაქვეითებას, მაგრამ ყველაზე დიდი ვარდნა სწორედ თეთრ მოსახლეობაში შეინიშნება.

ინტელექტუალური უარყოფის „ეს-ეს-ჟი-100“-ის კატასტროფის სამი ეპილოგიური ვერსია

ყველაზე არაჩვეულებრივი ვარაუდი იყო, რომ საპარტეზლო ხომალდი შეიძლება ჩამოვარდნილიყო რომელიღაც საპარტეზლო ხომალდთან შეტაკების შემდეგ, კოსმოსურ ობიექტთან ან მეხის დაცემის შედეგად. სამრეწველო გატრბის სამინისტრო და დამოუკიდებელი ექსპერტები უარყოფენ მოვლენათა ამგვარ განვითარებას.

ტენისის ხელისუფლება კალაშის მთავრობის ექსპლემტაციის ექსტრემიზმს ახდენს: მას საფრთხე მოაქვს ლიბიის უშიშროებისთვის. შარშან სექტემბერში დაბატონებული ბაღდადი აღ-მასმუდის მიუსაჯეს ექვსი თვის პატიმრობა ლიბია-ტუნისის საზღვრის უკანონო გადაკვეთის გამო. ამჟღადიის განხილვის შემდეგ სასამართლოში მიიღო გადაწყვეტილება მისი გათავისუფლების შესახებ. მაგრამ ტუნისის გენერალურმა პროკურატურამ, როდესაც მიიღო გზავნილი ლიბიიდან მისი ექსტრადიციის შესახებ, ლიბიის ყოფილი პრემიერი პატიმრობაში დატოვა.

საპარტეზლოს რესპუბლიკა

საზოგადოებრივი

მართი წლის დაგვიანებით „საქართველოს რკინიგზის“ აქციები ლონდონის ბირჟაზე მიიწვია. რუსეთი ამ მომენტს კარგა ხანია ელოდება. ტრანსკავკასიური რკინიგზის საქართველოს მონაწივების ხელში ჩაგდება კრემლის ერთ-ერთი უმთავრესი ამოცანაა. რკინიგზის აქციების საზოგადოებრივ ბირჟაზე განთავსებას მით-ქმა-მოთქმა არც ადრე დასაშუ-ბია და არც ახლა. ამიტომაც მთავრობის წევრებს წამოაყ-დნენ უნებურად განმარტებების გა-კეთება:

„საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სა-მინისტრომ აქამდეც არაერთხელ გააფრთხილა ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ მთავრობა საფონ-დო ბირჟებზე საქართველოს სა-ხელმწიფო კომპანიების აქციე-ბის არასაკონტროლო პაკეტის განთავსებას გეგმავს. ამ დრო-ისთვის მთავრობა საფონდო ბირჟებზე არსებული მდგომარე-ობის შესწავლას აწარმოებს, რა-თა დარწმუნდეს, რომ დღესდღე-ობით, „საქართველოს რკინიგ-ზის“ არასაკონტროლო პაკეტის განსათავსებლად საერთაშორის-სო ფასიანი ქაღალდების ბაზარ-ზე შესაბამისი ვითარებაა.

კიდევ ერთხელ განვმარტავთ, რომ ლონდონის საფონდო ბირ-ჟაზე „საქართველოს რკინიგზის“ ჩვეულებრივი აქციების არაუმე-ტეს 25%-ის განთავსება იგეგმე-ბა. ყოველგვარი ეჭვის გამო-რიცხვის მიზნით გაცნობებთ, რომ „საქართველოს რკინიგზის“ აქციების საკონტროლო პაკეტის მფლობელად კვლავ სახელმწი-ფო რჩება. ასევე კომპანიის მარ-

რუსეთი „საქართველოს რკინიგზის“ აქციებს ხელიდან არაფრით არ გაუშვებს!

თვის საკითხში არსებითად არა-ფერი იცვლება“, – ნათქვამი განცხადებაში. მთავრობა მსხვილი კომპანი-ების აქციების ლონდონის სა-ზოგადოებრივ ბირჟაზე განთავსების საკითხს ჯერ კიდევ შერბნა განიხილავდა, თუმცა პრაქტიკა-ში ნიჭი ნიჭი ბილაშ-რის თქმით, მთავრო-ბამ საერთაშორისო ბირჟაზე შექმნილი ვითარების გამო, გეგ-მები შეცვალა და ბირ-ჟაზე მიწოდებული აქციების გატანა გა-დადო.

2012 წლის აპრილში ხელისუფლებამ მსხვი-ლი კომპანიების ლონ-დონის საზოგადოებრი-ვ ბირჟაზე აქციების გან-თავსების საკითხს კვლავ მიუბრუნდა.

„საქართველოს მთავრობა ლონდონის ბირჟაზე სხვადასხვა მსხვილი კომპანიების აქციების გატანას არ ჩქარობდა, რადგან-ნაც ბირჟებზე საკმაოდ რთული სიტუაცია იყო. თუმცა წელს შარშანდელთან შედარებით ვი-თარება შეცვლილია და საქარ-თველოს მთავრობა კონტრაქ-ტორ საერთაშორისო ბანკებთან კონსულტაციებს გააგრძელებს. ამ დროისათვის განხილვა ან ევრობონდების გამოშვება ან მსხვილი კომპანიების მიწოდარუ-

ლი აქციების პაკეტის გასვლისე-ბა. საუბარია გაზისა და ნავთო-ბის კორპორაციაზე, საქართვე-ლოს რკინიგზაზე და სხვა მსხვილ სახელმწიფო საწარმოებზე“, – გან-ცხადდა ბილაშურამ 12 აპრილის მთავრობის სხდომაზე და ხაზ-გასმით აღნიშნა, რომ ლონდონის

ბირჟაზე მთავრობამ, შე-საძლოა, 250 მილიონი დოლარი გამოიშვას.

„როიტარის“ ინფორმაციით, ლონდონის საზოგადოებრივ ბირჟაზე „საქართველოს რკინიგზის“ აქ-ციების პირველადი განთავსები-სას, აქციების 25% გაიყიდება. განცხადება აქციების პირველადი განთავსე-ბაში მონაწილეობა-ზე 23 მაისამდე მიი-ღება, ხოლო განთავ-სება 24 მაისს მოხდა-ბა.

ექსპერტი ლადო პაპავა მთავრობას, რუსეთის ფაქტორის გათვალისწინებით, აქციების გაყიდვის თავშეაპყვებისა და მო-უწოდებს. ექსპერ-ტის განცხადებით, „საქართველოს რკი-ნიგზის“ სატრანსპორტო დე-აროვნის უზრუნველყოფის ინს-ტრუქციის ფუნქცია რომ არ ჰქონდეს და არ არსებობდეს რუსეთის საფონდო, რომელიც აქციების დასაქუთრებას ცდი-ლოვს, მაშინ ლონდონის ბირჟა-ზე რკინიგზის აქციების განთავ-სებას დადებითად შეხედავდა.

„დღეს კი ეს საერთოდ საფრ-თხის შემცველია. უნდა გვახ-სოვდეს, რომ რუსეთის რკინიგ-ზამ, ორი წლის წინათ შეიძინა სომხეთის რკინიგზის პაკეტი,

რომელსაც სახელი შეუცვალა და „სამხრეთ კავკასიის რკინიგზა დაარქვა“. ეს იმას ნიშნავს, რომ რუსეთს აქვს ამბიციები, აკონტრო-ლოს არა მარტო სომხეთის რკი-ნიგზის მონაწილეობა, არამედ სრუ-ლიად კავკასიის, რაც, პირველ რიგში, საქართველოზე გადის“, – განაცხადა ლადო პაპავამ.

პაპავას პროგნოზით, პირვე-ლიად განთავსების შემთხვევა-ში, შეიძლება, რუსეთის რკინიგ-ზამ აქციების რაოდენობით შე-იზღუდოს, რადგან ის ყველაზე მეტად დაინტერესებული ამ პროცესით, მაგრამ შეიძლება გა-იზარტება აქციებით ვაჭრობა და რუსეთს შეუძლია თავისი ბროკერებისა და დილერების მეშვეობით დამატებითი კიდევ შეიზღუდოს აქციები.

„ასე რომ, როცა გვყავს აშკა-რად გამოკვეთილი მტერი, რო-მელიც არ მალავს თავის მიზნებს და, მეორე მხრივ, ეს ობიექტი ქვეყნისთვის სტრატეგიულად მნიშვნელოვანია, მისი პრივატი-ზაცია გამართლებული არ არის“, – აღნიშნა ექსპერტმა „ინ-ტერპრესნიუსთან“ საუბრისას.

„სომხეთის რკინიგზის“ საკონ-ტროლ პაპავას რუსეთის რკი-ნიგზა ფლობს. 30 წლის განმავ-ლოებაში რუსულმა მხარემ სომ-ხური რკინიგზის განვითარება-ში 570 მილიონი დოლარი უნდა ჩადოს, ხოლო ინვესტიციამ 2 მი-ლიარდი დოლარი უნდა შეადგი-ნოს. ამ რაოდენობის ინვესტიცი-ის გაზრდა კი იმ შემთხვევაში შესაძლებელი, თუ აზვანდობა გაგვაქვს რუსულ-ქართული რკინიგზა ბაისნება.

მკვ. პაპავა

მედიის დარჩენა!

როგორც მივხვდებით, შეიძლება? პუნდარაქტი, ამ კითხვას დღეს არც ერთი ჭკუითმყოფელი არ დასვამს. რაღა თქმა უნდა, მი-შაში ჩვენი ნებარეობისა და, გატონი მინაილ სააკაშვილი იბულისხმება, რომ-ლის ტახტიდან გადადგომის შემდეგ, რე-გორაც ცნობილი მსახიობები და სტუდო-ლოები ვარაუდობენ, ქართული საზო-გადოების ცნობილი უნდა იყოს, ერთ-ფეროვანი და ფრიალ მოსაწყენი გახდო-ბა. წარმოგიდგენიათ, რომელი ხუმარა, ყვადი და თითლიზა უნდა იყო პრეზი-დენტი კაცი, რომ შენი აზრსაცანიდან წა-ვლის შემდეგ გზოგზაში მძევლის გად-ლიწარბა საზოგადოებაში თუკი მოდგამდაც არ შეიცვალა და ევროპიზმად თვალში სა-ცხადებ მოიწყინოს.

მოიწყინა, აბა რა იმედა! მას შემდეგ, რაც სააკაშვილმა საკუთარ-ი კალმოსილების ალბომების წლებში ძე-რის წინაშე იმედა აგებინა, ქვეყანაში სას-რული რეფორმები და მსახიობიდანები ატარა, პირველადი რეფორმები შემ-გნა და გვირგ-მეწერვალის ხალხი პირ-ვითუბითა და საზოგადოებრივი კონ-ცერტებით ააშურა, საძირკველში გეო-რა ამის გაგებითავე თუკი ალაგობდა მო-მოდგა (ივანიშვილმა გოლო 7 თვის მან-ძილზე ერთი ტყუილის თქმაც ვერ მოახერხა!), ხალხი დანადგლიდანაც, ცხოვრების ხალხის დაკარგავს და მო-იწყინა, აბა რა იმედა?

გართლავს ეს ყველაფერი, რაც სააკაშ-ვილმა საკუთარი ინიციატივით, მოგა-ვლის პროგრამებზე და რეფორმებზე მო-ნათლა, გვირგ საძირკველში სისულე-ლეობად, პრეზიდენტის არაადამიანურ და ალბომურ ძეგლებზე ეწინააღმდეგება, მაგრამ როგორ მოვიძებნოთ, თუ ამ ალბომურ საძ-ცილებში კი ლოგიკის „გარკვევები“ არც თუ იშვიათად გამოკრთება? ამის გაგა-ლითაც გამოგვბან ნაცების მიერ ივანიშ-ვილის მისაღწეობით დასაბუთო კითხვა: სად იშვიათად ქართველმა გიჟანსმანმა მილიარ-დები? და მათ მიერვე გაცემული პასუხი – რა თქმა უნდა, რუსეთში. და იქვე ლო-გიკური გაგებითავე – რადგან რუსეთ-ში იშვიათად, ესე იგი ფული რუსულია, და რადგან რუსულია, ესე იგი მყარია. ის ოკუპანტი ქვეყნის ფულია და არც ერთი დილერული ქართველი, თუ მას საშო-ვლო რამად უღირს, ახლოსაც არ უნდა გა-ეკაროს.

უფრო შორს მიმავალი ლოგიკა, რასაც მივხვდებით წარაგარა იმედავენ, გვეუბ-

ნება, რომ ივანიშვილის ფული ფაქტო-რიზად რუსული „გაზრობის“ ფულია და მიზანად ისახავს საძირკველში დაშო-ვების ხელყოფას და მის კვლავ რუ-სულ ორგანიზაციებზე დაბრუნებას. ამ აზრს სა-აკაშვილი ამ ორივე დღის წინათაც მი-უტყობდა, რაცა გარდასულ ფაშოვზე გამარჯვების 67-ე წლისთავთან დაკავ-შირებით განაცხადა, რომ რუსეთში, რე-გიონში თუკი დროულად ევროპულ ფაშისტ-ოკუპანტებს, თავად გახდა ოკუპანტი სა-ძირკველში, რომლის ტერიტორი-

თუმცა პრეზიდენტის გმირობა იმასთან რა მოსატანა, რასაც ქვეყნის დედატატი-ბა ქუთაისში, პარლამენტის დაშლისა დაშო-ვების დარბაზში 26 მაისისთვის დათქმული სხდომის ჩატარება უნდა. ხალხი აფრთხილავს თავის რჩეულებს, არ გაგაფრდეს და არ შევიდნენ სხდომაზე, ანდა თუ შევიდნენ, საშინაოდ ჩაფხუტები გა-ინც იმედავენ, თორემ ადგილი შესაძლე-ბელია, იმედავენ ამათი გამგებანი ალაგობენ დარბაზს.

დედატატი ჯონდი გალათურია, რომე-

მივსა შევსა ცხოვრება მოსაწყენი გახდება...

ის ერთი მესამედი ვერაგულად დი-მე-რო. რუსეთის ხელისუფლება, თქმა მან, ამაზრზანად და უსინდისოდ იმედავენ და-საც, რაც ცდილობს მიერ მიერ ოკუპი-რებული ამ პატარა ქვეყნიდან მიიტაცოს რეფორმები რეფორმები, რომლებიც საძირკველში მსოფლიოს თვალში დიდი აღიარება მოუპოვებ. რა თქმა უნდა, სა-აკაშვილი აქვე შეიძლება, რუსეთის მთავრო-ბის უსინდისობასთან ერთად მის უტყო-ნოვანებას ეხსურა (ხანდაზღუდა რეფორ-მებმა თავად საძირკველში დაგვიტანა და რუსეთის რაღა უნდა?!, მაგრამ მან ეს ხელსაყრელი მომენტი რატომღაც ხელი-დან გაუშვა!)

სამაგიეროდ, სააკაშვილი გამორჩეუ-ლად დაუშოვალ ენთუზიაზმს იმას იმ არც თუ საერთო საკითხთან დაკავში-რებით (ეს მსოფლო პრეზიდენტის ოკუ-პანტებზე ეწინააღმდეგება საერთო, რომე-ლიც მისი სხეულის იმ ნაწილის მოსაყო-ვი გაგზავნას შეეხება, რომელიც თავის დროულ პუტინი და მედვედევს ასერიგად დინტარსდენა. ამ მოთხოვნას დიდი სი-ამოვნებით შეასრულებს, თუკი ისინი სა-ცხელოდ ქვეყანას მათ მიერვე ოკუპირე-ბულ აზვანდობა და ცხინვალის რეგიონს დაუბრუნებენ. ვერ გატყობი, კომედიული და ზნეობრივი თვალსაზრისით რამდენად მოგვაგონებს პრეზიდენტის სხეულის ნა-წილებით მტრად მოქმედებულ ქვეყანასთან ვაჭრობა, მაგრამ თავად სააკაშვილი რომ ამათ საკუთარ გმირობად იმისგან აღიძ-ვებს, ის უკვე მრავლისმეტყველი!

ლიც ყვადობის რეიტინგით სააკაშვილს გვირად არ ჩამოუვარდება, დიდა და სა-ჯაროდ აცხადებს – არ ჩანს ჩვენი პრე-ზიდენტი მთელად ქვეყნიდან ფრთხილად თუ არ ვიყავით, ეგ კაცი ქვეყანას დალუ-პავსო, „ეს კაცი, ამაოვს გალათურია, ცოდ-რამეს შეგვიყრის. ის ხვალ რომ ხასიათ-ზე მოვიდეს და თქვას, ჯეგადიფი უნდა ჩავატარო პარლამენტის სხდომა, პარ-ლამენტის შენობა სასწრაფოდ უნდა დი-უნდა შევაკონფინოთ? შეიძლება პარლა-მენტმა იმაზე იაროს, სააკაშვილს ძარი სა-იდან დაუშვას?“

ძარი კი, იცოცხლები, ქუთაისშიც გა-მუდგებით უკარავს და წყალტუბოშიც, სადაც სააკაშვილი მსოფლიოში აღიარე-ბული სამკურნალო ცენტრების დარი კუ-რორტის რეაბილიტაციის-მედიკალიზას გავაგებს. ალაგობს ვაგოვით, უკვე საძ-ვეყნოდ გახდა ურავულ შევიწველისიარა მებაჟოლის ლაზიკაზე, რომლის ავანაგის იდეა პრეზიდენტის, ექსპერტ, დიდი სარკე-ანო დედაც უნდა გაუჩნდა. რა თქმა უნ-და, ქვეყნის პირველი ალფონდებისათვის (საკაშვილი ყოველდღიურად გვახსე-ნებს, რომ ამაღინი რამ საძირკველში მთელი თავისი არსებობის მანძილზე არ აშენებულა ამ რამოთქვილი „ოკიპატი-ვის“ აშენება არავითარ პრობლემას არ წარმოადგინა, მაგრამ სააკაშვილმეტრ ვა-დაში რომ ვერ ჯდება, ამათ რა უშვალს? აბი ამათ წინათ დიფუნუნა კიდეც, მტრი გამოსაპალი არ ჩანს, წყალტუბოში ჩანა-ფიქრის განსახორციელებლად 2-3 წელი,

პა-პა 4 წელი უნდა გაცალკოთ. მისი მო-კალაგული თავის ამაოვს რომ ვიცი, გამ-შეგვანისა ვერდება, თორემ ერთი 15 წე-ლინადი ლაზიკისთვისაც დასჭირდება...

ეს საგომავლოდ, მაგრამ ამ ორივე დღის წინათ პრეზიდენტმა ყვარლიდან (გან შეგაგა, რაც სააკაშვილიმ ყვარში ადგილგამოული შეიძინა, კახეთი იდეების დედაგამ წაღებდა დამატებით სულ ახალ-თახალი იდეა შემოგვიტანა – თანამედ-როვე ცივილიზაციისა და გალათურია ტა-ნოლოგიების ეპოქაში, დროს, საძირკვე-ლში მთავრობა ელემტრონულ მთავრო-ბად გარდაიქმნასო. ვერ გაგვიგა, რა სა-ჭიროა მთავრობის რეაბილიტაცია და მინის-ტარების სოფალ-სოფალ წონილი, თქვა პრეზიდენტმა, რაცა ელემტრონულტა ხალხს დაჭირებთ შეიძლება ამათს კე-თება. დროს, დავინდგდეთ (ეჭვირება სა-კუთარი თავი იბულისხმება და წყნარად და გვირგად ვგართობი ქვეყანაო.

საკაშვილი სიტყვის კაცი, რადგან თქვა, შეასრულებს კიდევ. მისი თოს-ნობით ამაღდაც არავითხელ გარდაქმ-ნილა საძირკველში მთავრობა – ხან ინ-დუსტრიულ, ხან სასოფლო, ხანაც ტუ-რისტულ მთავრობად და რაღა ახლა გა-დაუშვს წყნარი ოკიანიდან წამოსული ცუნამი?

რა თქმა უნდა, პრეზიდენტის ამ ინიცი-ატივასაც, რომელიც ყველა სხვას, გეო-უწინდენ მოკრიტიკანი, მაგრამ რა აზრი აქვს საწინააღმდეგო აზრს, თუკი მას სა-აკაშვილი არასოდეს ითვალისწინებს? მე გმირი იმ მოკრიტიკანთან ყველაზე გო-ნიერი აღმოჩნდა ერთ-ერთი ოკუპირი-ნარი დედატატი, რომელმაც განაცხადა, არ არის საჭირო, პრეზიდენტის ყოველ განმოსვლაში ვეკოვით რაღაც ოკიკა, უკრალოდ, გავიღიმოთ და ამით დავა-მთავროთო. მით უფრო, რომ მივა უფრო შოშინა (თანაც მსოფლიოში სწორუკო-ვარი შოშინა, ვიდეა პრეზიდენტი, რომელიც ხალხს საკვების ნაცვლად ზღაპარ-სისულელებით ააშურებს. თუმცა, რე-გორც ხალხური სიზრდა გვახსენავს, ეს კალიან საშოშინა, რადგან შურდგა ხელი-სუფლებამ შეიძლება ქვეყანას იმდენი არ ავნოს, რამდენიც სულელებმა მთავრობამ, რამითუ ქუჩად ყოველთვის არ ქურდობს, სულელი კი ერთთავად სისულელებს აზ-რძევს, ჩვენდა სამწხაროდ, საძირკვე-ლში მთავრობა არც ერთის დევიციტს არ უჩივის.

ოთარ ხუციშვილი

კალათბურთი

სატიტულო ზღურბლთან

დღეს თბილისის სპორტის სასახლეში იწყება კალათბურთულ ვაჟთა XX ეროვნული ჩემპიონატის ფინალური მატჩების სერია სამ მოგებად. „არმიისა“ და „ოლიმპის“ პირველი ბრძოლა 14 საათისთვისაა დაანიშნული.

შეგახსენებთ, რომ სუპერლიგის რეგულარული სეზონი ძალაშია და უმარცხველად განვლეს, თუმცა ნაოცრად იმას დავივიწყებთ, რომ პირველი წრის შეხვედრაში ისინი სასწაულით გადაურჩნენ დღევანდელ მატჩებს, როცა გადამწყვეტი გურთი გოლონაშა ჩაუბდეს.

მოკლედ, ყველანი — დასკვნით აპორდო!

ჭადრაკი

ჯობააგა მონაბარს ზრდის

უკვე გაუნყეთ, რომ ევროპის ჩემპიონატის ორგზის პრიზიორი, 2700-იანთა კლუბის წევრი ბაადურ ჯობაგა საქართველოს მოჭადრაკე ვაჟთა ეროვნულ ჩემპიონატში ფავორიტად მიიჩნევა და ისიც ამართლებს იმე-

დებს — ხუთი შესაძლებელიდან 4,5 ქულით ლიდერობას განაგრძობს. მართალია, შეჯიბრების დამთავრებამდე ხუთი ტურია დარჩენილი, მაგრამ საექვოა, ჯობაგას კვარცხლბეკის უმაღლეს საფეხურზე მესუთედ ასე-ლაში ვინმე შეეცდილოს. 4 ქულით მეორე ადგილზეა ლუკა პაიჭაძე, რომელმაც გოლო ტურში გიგა ყუფარაძეს სძლია. მომდევნო ადგილებზე არიან: მირაზ გაბუნაშვილი — 3,5, დავით ზარაძე, ზურაბ ჯაბახაძე — 3-3, არშთინიანი, შანავა — 2,5-2,5, ლომსაძე, ყუფარაძე — 2-2, ბერაძე, ფანცულაია — 1,5-1,5, ჭილაძე — 0 ქულა.

ეროვნული ჩემპიონატის მონაწილენი დღეს ისვენებენ.

ლაშა დიდიბა

64 უჯრა

XI. ლაზიერი და მხედარი

ქუხბან განსხვავებით, რომელიც მხოლოდ ერთი ფერის დიაგონალებზე მოძრაობს, მხედარი ყოველ სვლაზე იცვლის უჯრების ფერს — თეთრზე მდგომი შავ ფერზე გადაადგილდება და პირიქით — შავზე მდგომი თეთრზე.

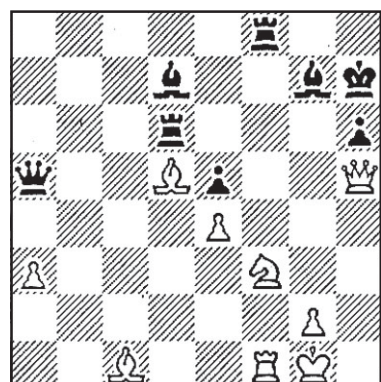
ამრიგად, მას შეუძლია მოიაროს სრულიად „სამყაროს“ 64 გამოგრაფიული კვადრატი.

ლაზიერის უნივერსალური თვისებებიდან გამომდინარე ტანდაში „ლაზიერი — მხედარი“ უპირატესობას იძენს ყველა დანარჩენ ფიგურათა ნაწილებს შორის, ვინაიდან ახედრება უნივერსალური „მეგობარი“ სიძვერე — გვერდითი ნაწილი.

საილუსტრაციოდ გთავაზობთ ტალის შეხვედრას პარლტონთან (1974). ამ შეხვედრაში მსოფლიოს ჩემპიონი „ეშმაკურად“ დაუფლა მე-7-ე პირი-ზონტალს და მიუხედავად პარლტონის გაბრუნებული უპირა-

ტისობისა, ფარ-ხმალი დააყრდინა მატჩის გვირგვინოსანს. აი, როგორ დასრულდა ეს პარტია.

ტალი — პარლტონი
1974

1... d5 2. f3! — პინ 3. მე-7-ე
4. ეფ-7+! — შავნი წინაწინა.

მოამზადა
თამაზ შენგელია

პარალიმპიზმი

უფლებული შესაძლებლობითა და უღუპი ენერგიით

თორმეტი წელიწადი გავიდა მას შემდეგ, რაც ნიკა თვარმა უბედური შემთხვევის გამო ორივე თვალის ჩინი და მარჯვენა ხელის ნაწილი დაკარგა. ამგვარი ტრაგედიის მიუხედავად, ნიკას ოპტიმიზმი და სიცოცხლის უნარი არ დაუკარგავს, აქტიურ ცხოვრებას არ ჩამოშორებია. მეტიც, შარშანწინ „ლაგუნა ვერფზე“ კომპლექსის დირექტორ ვლადიმერ გოი-აშვილის ხელშეწყობითა და პენრი კუპრაშვილის ხელმძღვანელობით ცურვაში დაიწყო ვარჯიში. შარშან თურქეთში შეზღუდული შესაძლებლობის მოცურავეთა მსოფლიოს ჩემპიონატზე 50 მეტრზე პრასით პრინჯაოს მედალი მოიპოვა. ამას წინათ თვარმა, რომელსაც ამჟამად ზურაბ სომა-სურიძე და ედიშერ ტურაბალიძე წვრთნიან, ლონდონის პარალიმპიური თამაშების სალიცენზიო იტალიის ლიგ ჩემპიონატზე წარმატებით იასპარეზა: 50 მეტრი 42,48 წამში გატურა და ოქროს მედალი დაიმსახურა, 100 მეტრზე პრასით (1:34,81) პრინჯაოს მედალი ერგო — ლონდონის თამაშების საზღვრის მოსაპოვებლად 8,8 წამი არ ეყო.

— ის, რაც ნიკა თვარმა ნაბოლში გააქაბა, ამ ეტაპზე მისი შესაძლებლობების გაძლიერება იყო, — გვითხრა საპარტვილოს პარალიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტმა ლევან ოდიშარიამ. — გვიხარია მისი წარმატება, მაგრამ გულის გრძელდება, რომ ლიცენზიაზე მცირედი დააქლდა. თუმ-

ცა ეს არ ნიშნავს, რომ ნიკამ ლონდონში გაგზავრების შანსი დაკარგა. მისი მარჯვენა ხელიდან გამომდინარე, ჩვენს საერთაშორისო ორგანიზაციას თხოვნა გავუზავნებთ. პარალიმპიურ თამაშებში, საერთოდ, მოცურავეთა მცირე რაოდენობა ასპარეზობს. ამიტომ არ არის გამორიცხული, თვარს ინგლისის დედაქალაქში გამოსვლის უფლება დართონ. ნიკა ამას იმსახურებს.

ლევან ცინცაძე

ჰოკეი

რევანშისტები

ტყუილად როდია ნათქვამი, ნაღდი ტურნირი პლეი-ოფებშიდან იწყება.

ფინეთში მიმდინარე პოკეისტ-

თა მსოფლიო ჩემპიონატის ჯგუფურ რაუნდში კანადამ სლოვაკეთს სძლია — 3:2, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა — მასპინ-

ძლებს — 5:0, ხოლო შედეგთა — ჩეხეთს — 4:1.

ისა მოხდა, რომ ეს გუნდები ერთმანეთს მომხდელწინააღმდეგე შეხვედრებში და პირველი ეტაპის სამივე ხელმოცარულმა რევანში აიღო: სლოვაკეთი — კანადა 4:3, ფინეთი — აშშ 3:2, ჩეხეთი — შვედეთი 4:3.

ერთადერთი ნაწილი, რომელშიც გამოკვეთილმა ფავორიტმა მასზე გაცემული აზრის გაანართლა, რუსეთ-ნორვეგია გამოდგა: 4:2 (ჯგუფში) და 5:2 (პლეი-ოფში), თუმცა ისიც უნდა ითქვას, რომ ზინაბულა ბი-ლიალბინოვის გუნდმა მეორე მატჩში გადამწყვეტ უპირატესობას მხოლოდ დასკვნით პერიოდში აიკლწა.

ასე რომ, დღეს ნახევარფინალში ითავაზება ჩეხეთი — სლოვაკეთი და ფინეთი — რუსეთი.

დავკენთ, რომ სპანდინავიური ფორუმის სატიტულო ბრძოლა სვალ გაიმართება.

შუაგაგავი ცხენი

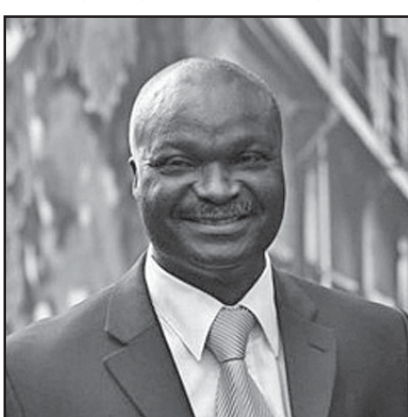
ასეთია სივარტლის მთქმელის სვედრი

ბასსოვით როჟე მილა?

დიახ, სწორედ ის, ვინც კამერუნის ნაკრები „მუნდიალ — 1990“-ის მეოთხედფინალში გაიყვანა.

მას შემდეგ, რომ იტყვიან, ბევრმა წყაღმა ჩაიარა, თუმცა მრისხანე ბომბარდირი დღესაც ისეთივე უკომპრომისო პიროვნებად რჩება, რაც მწვანე მიწებზე ბრძოლისას გამოაჩენდა.

ამ დღეებში ამ ადამიანმა-გოლმა მწვავედ გააკრიტიკა იაპური ფეხბურთის ფედერაციის მისეუ-რები და მოუწოდა მათს ეროვნული ნაკრების სათავეში ადგილობრივი მწვრთნელი დააბრუნონ. ასეთი აკაცრი შეფასების მიზანი ფრანგი სპეციალისტის დენის ლავანის წარუმატებელი მოღვაწეობა გახდა (მან შარშან მსაველი ხაზიერ კლემენტა შეცვალა, რომლის თავკაცობით მოთავეში მისი თანამგაგულენიც აფრიკის თასის წლავანდელი გათამაშების ფინალურ ტურნირზე პერ მოხვდნენ.

მოკლედ, ფედერაციის გადღწევისნება არც ავიდა, არც აცხელეს და რომელიც თავიანთი ორგანიზაციის საკატიო პრეზიდენტობიდან გადააყენეს. ვინ უფროდარბალებდა ამით? ამას უახლოეს მომავალში შევითხრობთ.

კადრი

11

